

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра французької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІДЕНТИЧНІСТЬ: ТЕКСТУАЛЬНІ ВИМІРИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Французька мова і література, англійська мова»

Спеціальність V11 Філологія

Спеціалізація V11.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Галузь знань V Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Ідентичність: текстуальні виміри
Викладач (-і)	Бігун Ольга Альбертівна
Контактний телефон викладача	+38034 252 08 43
E-mail викладача	olga.bigun@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pro .
Консультації	Згідно з розкладом консультацій
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Вибіркова навчальна дисципліна «Ідентичність: текстуальні виміри» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 035 «Філологія», спеціалізації 035.055 Романські мови і літератури (переклад включно), перша – французька. Предметом вивчення навчальної дисципліни є феномен ідентичності (ідентичність транскультурна, національна, етнічна, соціальна, громадянська, гендерна, психологічна, постколоніальна, постмодерна, особистісна, ідентичність у художній прозі, ліриці, в мемуаристиці й літературній критиці, поетика й типологія ідентичностей, методика й методологія дослідження ідентичності) в літературі. Теоретико-методологічними підходами до вивчення проблем ідентичності є принципи культурологічних досліджень, літературної антропології, постколоніалізму, мультикультуралізму, гендерних студій у перехресному контексті культурно-історичних, суспільно-політичних дискурсів. Підсумковий контроль – залік.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Ідентичність: текстуальні виміри» знайомить із розвитком сучасних наукових концепцій, понять, методів і технологій вивчення поліаспектного феномену ідентичності в літературних творах та авторських проекціях на художній текст. Завдання навчальної дисципліни: ознайомити з методикою й методологією дослідження ідентичності в гуманітаристиці; вільно оперувати основними термінами й положеннями поетики і типології в літературознавстві; розрізнати вияви етно-національної ідентичності як культурної специфіки, ментального самовизначення, автопортрету певного народу як колективного прояву людства у художніх текстах; розрізнати особистісну/соціальну ідентичність та способи її відтворення в літературі; з'ясувати основи гендерної ідентичності та конкретизувати основні ідеї наративного підходу до вивчення ідентичності в літературі; окреслити поняття гібридної ідентичності в умовах сучасних глобалізаційних процесів; напрацювати вміння застосовувати дослідження з питань ідентичності до вирішення сучасних філологічних проблем.</p>	
4. Програмні компетентності	
<p><i>Інтегральна компетентність.</i> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>ЗК 6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ФК 1 Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.</p>	

ФК 7 Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 10 Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

5. Програмні результати навчання

ПР-2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПР-7 Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПР-15 Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПР-16 Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПР-17 Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий / вибірковий
7	035 Філологія	4	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
<p>Тема 1. Поліаспектний феномен ідентичності в гуманітаристиці. Ідентичність: зміст поняття. Історія поняття «ідентичність»: онтологічний та антропологічний дискурс. Ідентичність особистості у міждисциплінарному закрої. Ідентичність у сучасному МакСвіті (за Б. Барбером), світі “глобального культурного супермаркету” (Г. Меттюз). Ідентичність в закрої літературознавства.</p>	2	2	5
<p>Тема 2. Дискурсивна природа ідентичності. Багаторівневість ідентичності. Дискурси/модуси/конструкти ідентичності: позитивна і негативна ідентичність (Е. Еріксон); досягнена ідентичність, мораторій, дифузія, наслідувальна ідентичність; усвідомлена та неусвідомлена ідентичність; актуальна і віртуальна; реальна, ідеальна, негативна та пропонувана ідентичність; особистісна і соціальна, психофізіологічна, соціальна, особистісна; емпатична та</p>	4		10

ролемоделююча; латентна та явна ідентичність; зріла ідентичність та ідентичність у стані кризи; локалізована ідентичність і розщеплена ідентичність.			
Тема 3. Ідентичність та ідентифікація. Ідентичність як результат, ідентифікація – як процес постійного вибору, як один із прикладів пристосування, прийняття норм, традиційних установок. Варіанти визначення ідентифікації, які виникли дещо раніше і продовжують розроблятися на сучасному етапі: ідентифікація трактується як один із механізмів міжособистісного сприймання; ідентифікація як центральний елемент самосвідомості, пов'язаний із відповіддю на запитання "Хто я?", з фіксацією свого становища в системі суспільних відносин; ідентифікація як показник рівня розвитку групи	2	2	5
Тема 4. Особистісна ідентичність: проблеми самоідентифікації автора/персонажа. Особистісне самовизначення. Архетипні ідентифікаційні стратегії: Батько/Матір, Дитина/Сирота, Дім, Дорога. Я та Інший як невід'ємні та обов'язкові компоненти ідентичності. Розуміння ідентичності через Іншого. Іншість як Інший-комунікативний партнер, Інший-чужий, сторонній, загрозливий, Інший-внутрішній, Інший-у-мені, Я-як-Інший-для-себе. Розхитування особистісного через деконструкцію зовнішніх (суспільних) чинників.	2	2	5
Тема 5. Особистісна ідентичність та самоідентифікація у художньому тексті. Ідентичність як процес індивідуального розвитку, результат психологічних процесів самоусвідомлення, соціалізації, ідентифікації, особистісної інтеграції тощо. Форми ідентифікації та самоідентифікації в мистецтві. Художньо-образні форми мистецької ідентифікації (метафора, алегорія, знак, символ, архетип, сигнатура та інші «топоси» асоціативно-поетичного мислення).	2	2	5
Тема 6. Національна ідентичність. Колективна ідентичність/ індивідуальна ідентичність. Дефініція національної ідентичності. Етнічна ідентичність як результат процесу емоційно-когнітивного самоототожнення суб'єкта з певною етнічною спільнотою, що виражене в почутті спільності з членами цієї групи і сприйнятті як цінностей її основних характеристик. Основні виміри національної свідомості.	2	2	10
Тема 7. Гендерна ідентичність. Гендерна ідентичність як одна з найістотніших соціально-рольових ідентичностей особистості. Дискурси гендерної ідентичності. Основні характеристики гендерної ідентичності: засвоєння особистістю гендерних ролей. Сучасні трансформації гендерних ролей, зниження рівня гендерно-рольової диференціації та формування андрогінного типу гендерної ідентичності. Теорії жіночого письма і феміністична критика.. Дослідження маскуліності (masculinity studies). Категорія	2		10

маскулінності в літературознавстві. Квір-теорії в сучасних гендерних дослідженнях літератури.			
Тема 8. Наративна ідентичність. Феномен наративної ідентичності. Концепція “нاراتивної ідентичності особистості” П. Рікера й творчі здобутки сучасної наратології. Концепт наративної ідентичності особистості у сучасній французькій філософії (В. Декомб).	2	2	10
ЗАГ.:	18	12	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система оцінювання дисципліни відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, що регламентовані в університеті: «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhenni-a-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu.pdf?_gl=1*105ypmm*_ga*MTQ3NjUxNzQ0MC4xNTczOTg1NjI4*_ga_B6J5G9CVS8*MTcyNDIyMDQ0MC4zNS4xLjE3MjQyMjA2MzkuMC4wLjA; «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshch-oi-osvity.pdf?_gl=1*1yxalu1*_ga*MTQ3NjUxNzQ0MC4xNTczOTg1NjI4*_ga_B6J5G9CVS8*MTcyNDIyMDQ0MC4zNS4xLjE3MjQyMjA0NjEuMC4wLjA.</p> <p>Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за вивчення дисципліни, становить 100 балів, яка є сумою балів за контроль на практичних заняттях (50 балів), оцінювання індивідуальної роботи (20 балів), виконання залікових завдань (30 балів).</p>		
Вимоги до письмових робіт	<p>Індивідуальна робота: написання та презентація короткого реферату на одну із запропонованих тем (<i>напр.</i> Квір теорії у становленні гендерної ідентичності).</p> <p>Рекомендований обсяг - 10 сторінок. Презентація - 7 хв.</p> <p>Оцінювання:</p> <p>«відмінно» (5) здобувач освіти продемонстрував глибокі знання теми, відмінні навички дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати, формулювати висновки; грамотно представляти результати виконаної роботи;</p> <p>«добре» (4) здобувач освіти продемонстрував добрі знання теми та вміння дослідної роботи: збирати дані, аналізувати їх, формулювати висновки, допустивши лише незначні неточності; роботу виконав та представив грамотно.</p> <p>«задовільно» (3) здобувач освіти показав достатні знання теми та вміння дослідної роботи: збирати дані, аналізувати їх, формулювати висновки, однак допускає порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу, мають місце окремі фактичні помилки і неточності; допускає помилки в оформленні та представленні роботи;</p>		

	«незадовільно» (2) здобувач освіти проявив повне незнання теми, реферат не оформлено і не представлено відповідно до вимог. Ваговий коефіцієнт - 4. Максимальний бал – 20. Підсумковий контроль (залік): Тестові завдання: тест складається з 30 завдань формату «множинний вибір», виконання яких демонструє рівень знань, здобутих здобувачами вищої освіти під час лекційних, практичних занять та самостійної підготовки. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал. Максимальний бал – 30.
Практичні заняття	Усне/письмове опитування: «відмінно» (5); «добре» (4); «задовільно» (3); «незадовільно» (2).
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована.

8. Політика навчальної дисципліни

Курс викладається українською мовою.

Здобувач вищої освіти повинен добросовісно готуватися до всіх видів контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності.

Порушення **академічної доброчесності** регламентується Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf>

Умови навчання за **індивідуальним графіком** регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Порядок перезарахування результатів **неформальної освіти** регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Здобувачі вищої освіти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти екзамен за відомістю №2

9. Рекомендована література

1. Агеєва В. Жіночий простір: феміністичний дискурс українського модернізму: монографія. Київ: Факт, 2003. 320 с.
2. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство та культурологія / пер. з англ. О. Погинайко; наук. ред. Р. Семків. К. : Смолоскип, 2008. 360 с.
3. Бігун О. А. Byzantinum: Pro et Contra (Амбівалентність візантійства у творчості Тараса Шевченка). Івано-Франківськ: Місто НВ, 2014. 440 с.
4. Гібернау М. Ідентичність націй. Київ: Темпора, 2012. 303 с.
5. Іванишин П. В. Національний спосіб розуміння в поезії Т. Шевченка, Є. Маланюка, Л. Костенко. Київ: Академвидав, 2008. 392 с
6. Ідентичність: текстуальні виміри: колективна монографія / за ред. О. Бігун. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2021. 310 с.

7. Козловець М. А. Феномен національної ідентичності: виклики глобалізації: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 558 с.
8. Куцелал С. Ідентичність модерна і постмодерна. Філософські обрії. 2007. №17. С. 3–15.
9. Личковах В. Мистецька самоідентифікація в художній творчості. Наукові записки. Серія «Культурологія». 2011. Вип. 7. С.127-134.
10. Лях В. В. Свобода і пошук нових форм ідентичності в добу глобалізації. Мультиверсум. Філософський альманах. 2006. Вип. 57. К.: Український центр духовної культури. С. 3-19.
11. Маєвська О. Т. Концепція особистісної ідентичності в романній прозі Мігеля де Унамуно: автореф. дис.....канд. філол.наук: 10.01.04 / Чорноморський національний університет імені Петра Могили. Миколаїв, 2019. 20 с.
12. Міллер О. М. Модуси ідентичності в художній прозі Мистецького Українського Руху: дис. ... канд. філол. наук: 10.01.06 / Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 2018. 239 с.
13. Павличко С. Теорія літератури / упоряд. В. Агеєва, Б. Кравченко. Київ: Основи, 2009. 679 с.
14. Поліщук Я. О. Література як геокультурний проект: монографія. Київ: Академвидав, 2008. 304 с.
15. Рікер П. Сам як інший. Київ: Дух і літера, 2000. 450 с.
16. Серажим К.С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія архітектоніка, варіативність: монографія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2002. 392 с.
17. Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької. Львів: Літопис, 1996. 832 с.
18. Сміт Е. Д. Національна ідентичність / Е. Д. Сміт ; пер. з англ. П. Тарашука. К. : Основи, 1994. 224 с.
19. Ткачук О. М. Наратологічний словник. Тернопіль: Астон, 2002. 173 с.
20. Bal M. Narratology: Introduction to the Theory of Narrative. Toronto & Buffalo: University of Toronto Press. 1997. 254 p.
21. Castells M. The Power of Identity, The Information Age: Economy, Society and Culture. Oxford: Wiley-Blackwell, 2010. Vol. II. 584 p.
22. Erikson E. H . Identity: Youth and Crisis. New York: W.W . Norton & Co, 1968 . 336 p.
23. Genette G. Narrative Discourse. An Essay on Method. Trans. by Jane E. Lewis. New York: Cornel University Press, 1983. 322 p.
24. Gleason P. Identifying Identity: A Semantic History. Journal of American History. 1983. Vol. 69. Issue 4. P. 910–931.
25. Knellwolf C. The History of Feminist Criticism. Cambridge: Cambridge University Press, 1972. 168 p

Викладач _____ проф. О. А. Бігун